

Motion till riksdagen 2009/10:C418

av **Helena Bargholtz (fp)**

Mor- och farföräldrars umgängesrätt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om en sådan ändring i föräldrabalken att nära anhöriga, som mor- och farföräldrar, får föra talan om umgänge.

Motivering

Barn har behov av umgänge inte bara med sina föräldrar utan även med andra personer som står dem nära – särskilt då mor- och farföräldrar. Tyvärr finns det många barn som förnekas denna kontakt – oftast efter det att barnens föräldrar har separerat. Ibland ligger olika slags generationskonflikter bakom sådana påtvingade separationer.

Rätten för barn att ha kontakt med mor- och farföräldrar är aktuell i många länder, och i USA har mor- och farföräldrar laglig rätt att träffa sina barnbarn, så kallad visitation rights. I Sverige finns inte denna rättighet, vilket leder till tragedier inte bara för barnen utan även för deras mor- och farföräldrar. Det är i och för sig vårdnadshavarens skyldighet att se till att barnets behov i detta avseende tillgodoses. I den mån vårdnadshavaren inte gör det, är det socialnämndens ansvar att försöka få vårdnadshavaren att se till barnets behov. I de fall socialnämnden inte tar sitt ansvar eller inte lyckas, måste det ändå finnas rätt för nära anhöriga, som mor- och farföräldrar, att hos tingsrätten föra talan om umgänge. I dag är det endast föräldrar och socialnämnd som har talerätt.

Enligt min mening bör talerätten utvidgas till att också omfatta närmaste släktingar. Förebild för en sådan talerätt finns att hämta i föräldrabalken som avser den taleberättigade kretsen vad gäller god man och förvaltare. Samtidigt är det angeläget att inte far- och morföräldrars umgängesrätt missbrukas av en förälder som inte har vårdnads- och umgängesrätt med barnet. Jag utgår från att dessa aspekter noggrant beaktas av domstolarna. Utgångspunkten måste alltid vara barnets bästa.

Fel! Okänt namn på

Nuvarande lagstiftning nedvärderar mor- och farföräldrars betydelse för barnen. Jag tror inte att mor- och farföräldrar ofta skulle bidra till att dra i gång onödiga processer. De flesta äldre anhöriga är helt förmögna att respektera principen om barnens bästa. Jag tycker också att konstgjord segregation mellan generationer inte bör uppstå och att anhöriga i alla åldrar bör ha möjlighet till många kontakter och stort utbyte av erfarenheter. Jag vill också understryka betydelsen av ett rikt vardagsliv för både barn och gamla. Isolering inom enbart den egna ålderskretsen är svårt att acceptera. Ingenting garanterar att socialtjänsten bättre än barnens nära anhöriga tar ansvar för ett fungerande umgänge mellan generationerna.

Därför är det angeläget att regeringen lägger fram förslag om en sådan ändring i föräldrabalken att nära anhöriga, som mor- och farföräldrar, får föra talan om umgänge.

Stockholm den 5 oktober 2009

Helena Bargholtz (fp)